

GENERAAL HERTZOG

WE ZIJN 'T NOG NIET VERGETEN.

Twee jaren geleden, toen gebeurde het. „Slim Jannie gaat de laan uit,” zeiden de Nederlandsche Afrikaners. Het was wel zoo, en met Slim Jannie werd generaal Jan Smuts bedoeld. Smuts viel van zijn fieren zetel, en generaal Hertzog volgde hem op. In de ministerieele bureaux te Pretoria was Hertzog geen onbekende. Veertien jaar geleden was hij ook minister. Louis Botha was destijds nog in zijn kracht en eerste minister.

Toen is de ellende begonnen. De Engelsche regeering wilde gaarne weten, hoe Zuid-Afrika zich zou houden als de wereld in brand zou vliegen, en Botha en Smuts ijverden met een sterken ijver voor een samengaan met Engeland.

Hertzog nam een ander standpunt in. Niet vechten, als men er met eere buiten kon blijven!

Toen werd Hertzog buiten boord gezet. Het was uit. En hij werd ambteloos burger....

Ook goed! Deze man, die te Groningen in de rechten had gestudeerd, en met het Mausergeweer over den schouder, als kommandant drie jaren tegen het Engelsch geweld en voor het Vrijstaatsche vaderland had gevochten, zat niet voor één gat gevangen. Kun je denken! De wereld is groot, en de horizonen van Zuid-Afrika zijn wijd. En de mouwen opstroopend, zei de generaal: „Ons sal 'n plan maak.”

Hij werd de aanvoerder van de nationale partij, waarmee wordt bedoeld de voortzetting van de oude Paul Krugerpartij. „Eerst Afrika en dan Engeland!” dat was haar leus; en zoo is het nog.

In den eersten tijd was generaal Smuts machtig, en de partij van Hertzog was klein. Als Hertzog de goudmijnvelden naderde, dan rook hij reeds de vijandschap in de lucht, en te Johannesburg werd hij, als hij er een politieke lezing wilde houden, met rotte appelen en bedorven eieren gebombardeerd.

Het was schering en inslag. Hertzog was niet anders gewoon. En als 't heel bont werd, zeide hij

tot zijn volgelingen: „Stadig o'er die klippies heen!”
Stadig, gestadig! Geen overhaasting! Bedachtzaam over de klippen heen!

De roes der wereldoverwinning bedwelmde de Engelsch Afrikaners.

En welk voordeel heeft Zuid-Afrika er van gehad? Met gejuich, de schepen gevlagd en gewimpeld, vertrokken de vrijwilligers naar het slagveld, naar de moordvelden van de Aisne-linie en bij de eerste bloedige botsingen stierf het gejuich in den stervenskreet van duizenden Engelsche Afrikaners....

Ijdele roem! Een berg van schuld! En vele droeve graven! Dat is het resultaat voor Zuid-Afrika geweest van den wereldoorlog.

Het had nog erger kunnen zijn. Het felle verzet, de „rebellie,” zooals Reuter de nationale Afrikaansche volksbeweging noemde, voorkwam het allerergste, dat de Afrikaners gedwongen naar de slagvelden werden gezonden, en allengs verdween de roes. De menschen werden weer nuchter; zij begonnen te denken en Hertzog werd te Johannesburg, de oude Judasburg, zooals de ouderwetsche Nederlandsche Takharen haar noemden, met gebel binnengehaald.

Kentering van het getij....

De nieuwe dag....

En de nationale vloed wies met onweerstaanbare kracht....

Er wordt een rijksconferentie gehouden van het Britsche wereldrijk. Dit rijk is iets bewonderenswaardigs. Het begon met het moederland en de koloniën en het groeide uit tot een rijk, dat zijn poorten heeft in vijf werelddeelen.

De koloniën ontvingen ten deele zelfbestuur. Toen werden ze dominions genoemd. En de band brak niet; hij was elastisch. De Engelsche natie bezit trouwens een bijzondere gave om het hart der overwonnen volken te winnen.

Toch is er verschil bij de dominions. Australië en Nieuw-Zeeland staan met hart en ziel pal bij Engeland, en het is niet waarschijnlijk, dat het spoedig veranderen zal, omdat deze dominions bedreigd worden door het Gele Gevaar. Zij schuilen gaarne onder de vleugelen der Britsche moeder; het eigene belang drijft er hen heen.

Met Zuid-Afrika, Canada en den Ierschen Vrijstaat is 't anders. Zij trekken aan een ander touw; het eigene belang drijft hen tot een zelfstandige ontplooiing van hun staten; ze bewegen zich in de richting van vrije, onafhankelijke volken. Het is zoo, dat dit ideaal voor den Ierschen vrijstaat wegens de nabijheid van Engeland wel onbereikbaar zal zijn, maar voor Zuid-Afrika en Canada staat het anders.

Generaal Hertzog sprak op de rijksconferentie: „De hoeksteen van het Britsche wereldrijk,” zoo verklaarde Hertzog: „is de wil en de welwillendheid van hen, die het vormen.” En hij voegde er aan toe, dat Zuid-Afrika als een soevereine vrije natie behoort te beslissen over zijn standpunt tegenover het Britsche wereldrijk.

Niemand, die het tegensprak....

Zeven jaar geleden stond het anders. Het driemanschap van Hertzog en twee vrienden klopte te Versailles aan, om binnengelaten te worden. Zij hadden in Zuid-Afrika gehoord, dat te Versailles het zelfbestemmingsrecht der volken was geproclameerd, en in den naam van hun volk vroegen zij om dat zelfbestemmingsrecht.

Wat kwam er van terecht? Men liet het driemanschap op de mat staan, en toen konden ze vertrekken. ☒

☒ Toch volhouden....

Het beeld van den ossenwagen, die knarsend en stommelend over de bergen trekt. Die ossenwagen bereikte thans de rijksconferentie. En generaal Hertzog sprak, terwijl de anderen in gespannen aandacht luisterden, en op den achtergrond verscheen de schim van Paul Kruger, groot en geweldig L. P.

DOOR HET REISGEBIED VAN DEN APOSTEL PAULUS

II.) door Dr. G. P. MARANG

„Blazende dreiging en moord”

WIE DE ZWARE, NOORDELIJKE POORT van Jeruzalem uittreedt, voelt bij het hooren van dien naam Damaskuspoort onwillekeurig zijn gedachten heengaan naar dien jongen man, dien fanatieken Farizeeër, die op zekeren morgen hier door ging, om naar Damaskus te trekken tot vervolging van de jonge Christengemeente.

Gloeiende ijver voor de oude wet der vaderen vervulde zijn hart, en bittere haat tegen de secte van den Nazarener.

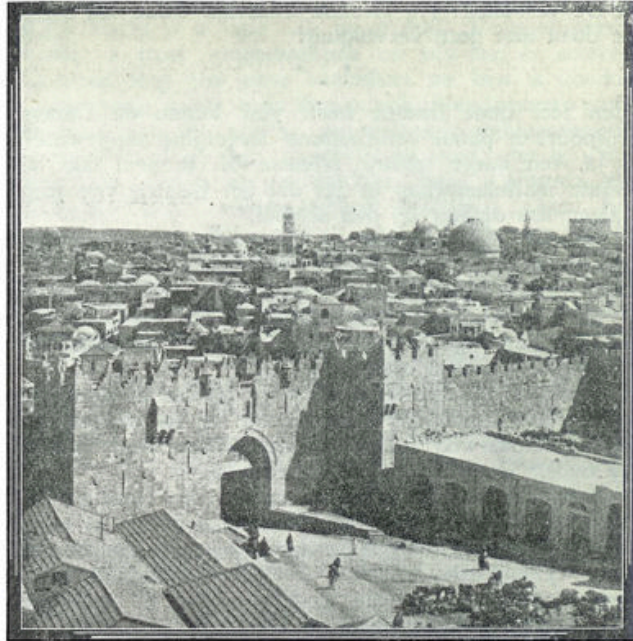
Hoor slechts het geschiedverhaal uit Hand. 9: „En Saulus blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den hoogepriester en begeerde brieven van hem naar Damaskus, aan de Synagogen, opdat — zoo hij eenigen, die van dien weg waren, vond — hij dezelve, beide mannen en vrouwen zou gebonden brengen naar Jeruzalem.”

„Damaskuspoort,” de naam zegt reeds voldoende. Van die poort uit leidt de groote verkeersweg van Jeruzalem naar het Noorden, de groote weg, die over den kam der heuvelen van Ephraïm loopt, om dan door de vlakte van Esdrelon of Jisreël den Jordaan over te steken, iets ten Zuiden van het meer van Galilea.

Nablous-weg, zoo heet hij thans, omdat hij langs Nablous (het oude Sichem) voert.

't Was de weg, dien de Joden uit Galilea namen, wanneer ze naar Jeruzalem trokken, en niet den langen omweg door het Overjordaansche verkozen,

Ja, ze moesten dan door het land der Samaritanen trekken, maar de reis werd dan zóó gemaakt, dat men

Een blik op Jeruzalem met op den voorgrond de Damaskuspoort

in één dagmarsch van het uiterste zuidelijke dorpje van Galilea tot aan de uiterste noordelijke grens van Judea trok. Men behoefde dan in het gehate gebied tenminste niet te overnachten. Vergelijk Luk. 9 : 53.

Hoe de ligging der muren en der stadspoorten in Paulus' dagen was, weten we niet nauwkeurig — de tegenwoordige Damaskuspoort is natuurlijk uit later eeuwen — toch is dit vrij zeker: langs deze plek en over dien weg trok ook eens Paulus, met evenveel haat in het hart; haat tegenover Hem, die een vriend van Samaritanen en tollenaars was geweest.

„Blazende dreiging en moord.”

En nauwelijks was Saulus deze Damaskuspoort voorbij, of eenige honderden schreden verder moet zijn haat nieuw voedsel hebben ontvangen.

Want . . . daar passeerde hij een plaats, die bloedige herinneringen in hem wakker riep,

Eenigen tijd geleden stond hij daar als getuige van een bloedig schouwspel, maar dat zijn jonge hart vervulde met zoete wraak.

Daar stierf Stéfanus; de eerste bloedgetuige, die na den Meester zijn leven liet voor de zaak van Christus.

Ja, zoo zeggen wij het, maar Saulus zei het anders!

Hoe graag had hij toen meegedaan en mee zijn steenen geworpen naar het hoofd van dien „afvallige.”

Maar hij mocht toen slechts toeschouwer zijn. Alleen „een welbehagen hebben aan zijn dood.” (Hand. 8 : 1.)

Ja, toch iets mocht hij doen! „de getuigen leidden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus.” (Hand. 7 : 58.)

Thans echter had hij zijn hartewensch gekregen; nu geen werkeloos toeschouwer meer, maar ijveraar voor de Oud-vaderlijke wet.

De straat, die naar de Damaskuspoort leidt